

**Zespół Szkół Odzieżowych
im. W. Reymonta w Poznaniu**

Wewnątrzszkolny System Doradztwa
Zawodowego.

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp	3
Wprowadzenie	4
Definicje podstawowych pojęć.....	5
I. Cele ogólne	9
II. Adresaci	10
III. Program Doradztwa zawodowego na poziomie technikum.....	12
IV. Program Doradztwa zawodowego na poziomie branżowej szkoły I stopnia i zasadniczej szkoły zawodowej.....	15
V. Plan	17
VI. Metody i formy pracy doradczej	23
VII. Współpraca	24
VIII. Ewaluacja	24
IX. Załącznik	24

Wstęp

Doradztwo zawodowe od wielu lat jest wpisane w ramy szkolnego systemu nauczania. Do niedawna sposób jego realizacji był na niskim i nikłym poziomie. Często doradztwo działało na zasadzie intuicji pedagogicznej wychowawcy klasy i rzadko miało dodatni wymiar sukcesu edukacyjnego ucznia. Postęp cywilizacyjny i gospodarczy niejako wymusił na edukacji wprowadzenie konkretnych zmian związanych z orientacją zawodową.

Nauczanie w XXI wieku skupia się na uczniu jako potencjalnym pracodawcy lub pracowniku. W szczególności należy zadbać o rozwój kompetencji młodego człowieka. W poszczególnych zawodach kompetencje twarde są jasno określone w podstawach programowych i potwierdzają je kwalifikacje w zawodzie. Drugorzędne wydają się kompetencje miękkie. Jest to jednak mylne spojrzenie. Dzisiejsi pracodawcy oczekują od pracowników: uczciwości, kreatywności, pracy w grupie, kierowania własnym rozwojem a to nic innego jak kompetencje miękkie.

Słuszne jest podejście dzisiejszej edukacji do prowadzenia działań z zakresu doradztwa edukacyjno –zawodowego na wszystkich szczeblach kształcenia. Wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia. Predyspozycje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu. Oznacza to konieczność stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni i umożliwi uczniom rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności, kwalifikacji, i zainteresowań - w aspekcie życzeniowym i rzeczywistym. Sprawny system doradztwa zawodowego wskaże młodemu człowiekowi możliwości zdobycia wymarzonego zawodu.

Uczeń musi posiadać świadomość, że jest autorem własnej kariery. Na drodze młodego człowieka stoi problem bezrobocia, rosnące tempo życia, to powoduje że dokonuje on przypadkowych wyborów. To rzutuje na dylematy ekonomiczne (koszty edukacji i przekwalifikowania) i wysokie koszty emocjonalne (frustracja, niezadowolenie, poczucie braku sensu istnienia). Te i inne przesłanki powodują, że zachodzi potrzeba udzielania profesjonalnej pomocy w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego uczniom i ich rodzicom. Adresatami wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego są: uczniowie, rodzice, nauczyciele, środowisko lokalne. Obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami, ma charakter planowanych działań.

Wprowadzenie

Akty prawne regulujące doradztwo zawodowe w szkole

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej Dz. U. 1997, nr 78 poz. 483.
2. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz. U. 1991 nr 95 poz. 425 (obowiązuje do 31 sierpnia 2017 r., następnie zostanie zastąpiona przez Ustawę prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.).
3. Ustawa prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016, Dz. U. 2017 poz. 59 (zacznie obowiązywać 1 września 2017 r.).
4. Ustawa przepisy wprowadzające ustawę prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016, Dz. U. 2017 poz. 60 (zacznie obowiązywać 1 września 2017 r.)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r., Dz. U. 2017 poz. 703 w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 2018 r., Dz. U. 2018 poz. 996,1000,1290 i 1669 w sprawie doradztwa zawodowego.

Definicje podstawowych pojęć

- **DORADZTWO ZAWODOWE** – proces wspierania osób w osiągnięciu lepszego zrozumienia samego siebie w odniesieniu do rodzaju pracy i środowiska pracy, w odniesieniu do wyboru właściwego zawodu, zmiany zatrudnienia oraz właściwego dostosowania zawodowego. Jego celem jest zapoznanie osoby radzącej się z: jej możliwościami i zainteresowaniami, możliwościami zawodowymi na rynku pracy, warunkami ekonomicznymi określonych prac i zawodów, przeciwwskazaniami i szczególnymi wymaganiami z punktu widzenia minimalnego i najlepszego poziomu dostosowania zawodowego, sposobami poszukiwania pracy, sposobami kontaktowania się z pracodawcą (na podst. Bańka 2005).
- **DORADCA ZAWODOWY** – osoba udzielająca pomocy w planowaniu i rozwoju kariery zawodowej, w wyborze odpowiedniego poziomu i kierunku dalszego kształcenia, a także odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia, stosując indywidualne i grupowe metody sprzyjające samopoznaniu i nabywaniu wiedzy o świecie zawodów. Współpracuje z pracodawcami w doborze kandydatów do pracy, publicznymi służbami zatrudnienia, innymi instytucjami rynku pracy oraz organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego (*Klasyfikacja zawodów i specjalności 2014*).
Szkolny doradca zawodowy to etatowy pracownik szkoły z wydzielonym pensum godzin na realizację zadań zgodnych z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (opracowanie własne).
- **PORADNICTWO ZAWODOWE** – działalność polegająca na udzielaniu młodzieży i dorosłym porad i pomocy w znalezieniu pracy, wyborze zawodu lub jego zmianie, a także kierunku kształcenia zawodowego, z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych jednostki, jej sytuacji życiowej oraz aktualnych potrzeb rynku pracy. W przypadku młodzieży poradnictwo zawodowe to preorientacja zawodowa, która odbywa się w szkołach oraz poradniach psychologiczno - pedagogicznych (na podstawie: Kupisiewicz, Kupisiewicz 2009). Standard usług poradnictwa zawodowego opiera się o zasadę bezpłatności, dobrowolności usług, równe traktowanie klientów, współdziałanie klientów, poufność świadczenia usług i ochrona danych osobowych, zawarcie z klientami jawnego kontraktu (Kreft 2008).
- **PREORIENTACJA ZAWODOWA** – wstępny etap poradnictwa zawodowego polegający na zaznajamianiu młodzieży: z właściwościami różnych zawodów oraz wymaganiami, jakie trzeba spełniać, aby można było je wykonywać; ze strukturą szkolnictwa zawodowego, rodzajami szkół zawodowych oraz możliwościami nauki zawodu; z aktualnym i perspektywicznym zapotrzebowaniem rynku pracy na poszczególne zawody oraz ich znaczeniem dla gospodarki narodowej; a także na kształtowaniu u młodzieży pozytywnego stosunku do pracy (Kupisiewicz, Kupisiewicz 2009).
- **KOORDYNATOR WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO** – osoba odpowiedzialna za nadzór, realizację i modyfikację

wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Funkcję koordynatora sprawuje szkolny doradca zawodowy, psycholog, pedagog lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły (opracowanie własne). **KARIERA** – w literaturze brakuje jednolitej definicji pojęcia „kariery”,

jest ona przedstawiana między innymi jako:

- sekwencja ról zawodowych, przez które jednostka przechodzi w swym życiu zawodowym. Pojęcie zakłada, że kolejne role mogą wiązać się z coraz wyższym prestiżem, nie wyklucza jednak zawodowej i społecznej ruchliwości w dół (Marshall 2008),
- sekwencja kolejnych prac zawodowych i innych ról życiowych, których połączenie wyraża poziom zaangażowania danej osoby w pracę w jej ogólnym wzorcu samorozwoju (*na podstawie: D. Super, w: Herr, Cramer 2001*).
- **POLSKA RAMA KWALIFIKACJI (PRK)** - opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji, sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (*Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2016 r. poz. 64)*).
- **POZIOM POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI** - zakres i stopień złożoności wymaganych efektów uczenia się dla kwalifikacji danego poziomu, sformułowanych za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się. W PRK wyodrębniono 8 poziomów, które odnoszą się bezpośrednio do 8 poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji (*Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2016 r. poz. 64)*).
- **KWALIFIKACJE ZAWODOWE** – zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej lub nieformalnej, których osiągnięcie zostało potwierdzone przez upoważnioną instytucję (*Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, Dz.U. z 2016 r. poz. 64*).
- **KWALIFIKACJA W ZAWODZIE** – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji (*Ustawa o systemie oświaty, Dz. U. 2015, poz. 2156 z późn.zm.*). Do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, zależnie od zawodu, może być wymagane uzyskanie jednej lub kilku kwalifikacji w zawodzie. Ta sama kwalifikacja w zawodzie może występować w różnych zawodach.
- **KOMPETENCJE** – zdolność, umiejętność wykonywania czegoś prawidłowo lub efektywnie; zakres zdolności lub wiedzy danej osoby lub grupy (Colman 2009). Kompetencja nie istnieje w oderwaniu od zachowań, które możemy obserwować. Kompetencja przejawia się w wielu różnych zachowaniach. W publikacjach zawarte są różne podziały kompetencji.
- **KOMPETENCJE ZAWODOWE** – predyspozycje w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw, zapewniające realizację zadań zawodowych na poziomie skutecznym lub wyróżniającym, stosownie do standardów określonych przez organizację dla danego stanowiska: zdolność do wykorzystania wiedzy i umiejętności w praktycznym działaniu (Król, Ludwiczynski 2006). Także: uprawnienia do działania w określonym obszarze zawodowym, na podstawie uzyskanych kwalifikacji, pozwalające

na właściwe wykonanie zadań zawodowych; bez kompetencji nie można wykorzystać swoich kwalifikacji, zaś bez kwalifikacji nie można być kompetentnym.

- **KOMPETENCJE KLUCZOWE** – połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji; kompetencje te potrzebne są wszystkim do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Kompetencje kluczowe uważane są za jednakowo ważne, a zakresy wielu z nich częściowo się pokrywają i są ze sobą powiązane. Wyróżniamy osiem kompetencji kluczowych:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- porozumiewanie się w językach obcych,
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie,
- inicjatywność i przedsiębiorczość,
- świadomość i ekspresja kulturalna.

(Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej (2006/962/WE).

- **WIEDZA** – zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk, przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej (*Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2016 r. poz. 64).*
- **UMIEJĘTNOŚCI** - przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej (*Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2016 r. poz. 64).*
- **UPRAWNIENIA ZAWODOWE** – pojęcie często używane zamiennie z pojęciem kwalifikacje (nie jest zdefiniowane w Kodeksie Pracy); w węższym znaczeniu to prawo do czegoś, możliwość podjęcia określonego działania w zakresie objętym przepisami prawa; ponadto wydane w sposób formalny upoważnienie do wykonywania określonych zadań w ramach zawodu (<http://www.rp.pl/Kadry/310229970>).
- **POSTAWA** – nastawienie wobec ludzi, sytuacji, instytucji lub procesów społecznych, uważana za wskaźnik leżących u jej podstaw wartości lub przekonań; skłonność do postępowania w określony (bardziej lub mniej spójny) sposób wobec ludzi i sytuacji (gdy o postawie wnioskuje się jedynie na podstawie obserwowanych zachowań) (Marshall 2008).
- **UZDOLNIENIA** - dyspozycja warunkująca nabywanie nieprzeciętnych sprawności lub umiejętności w jakiejś dziedzinie (Drabik, Sobol 2013); zdolności kierunkowe, często określane jako uzdolnienia specjalne lub talent, czyli takie właściwości jednostki, które pozwalają na uzyskanie wysokich osiągnięć w konkretnej dziedzinie aktywności (Limont 2016).

- **WARTOŚCI** – termin mający kilka różnych znaczeń:
 - zasady i przekonania będące podstawą przyjętych w danej społeczności norm etycznych (Drabik, Sobol 2013),
 - wszystko, co jest dla danej osoby ważne, upragnione, niezbędne, a także darzone szacunkiem i uznaniem. W tym sensie wartość ma charakter subiektywny, ale równocześnie jest wyznaczana przez swoje obiektywne właściwości. Stanowi istotny składnik poglądu na świat danej jednostki oraz regulacji jej zachowań (Kupisiewicz, Kupisiewicz 2009).
- **ZAINTERESOWANIA ZAWODOWE** – utrzymująca się tendencja do obserwowania i poznawania danego obszaru rzeczywistości, związanego z wykonywaniem określonego rodzaju pracy zawodowej (Weysenhoff, Kruk-Krymula, Biłko, Piekarski 2011).
- **PREDYSPOZYCJE ZAWODOWE** – właściwości anatomiczno-fizjologiczne, głównie budowa i funkcjonowanie układu nerwowego, w tym zadatki wrodzone, podlegające rozwojowi, warunkujące pomyślne wykonywanie zadań zawodowych (Weysenhoff, Kruk-Krymula, Biłko, Piekarski 2011).
- **PREFERENCJE ZAWODOWE** – emocjonalne nastawienie ku pewnym zawodom: niezwyfikowane przez doświadczenie i wiedzę o możliwościach zdobycia danego zawodu i wymaganiach związanych z jego wykonywaniem (Weysenhoff, Kruk-Krymula, Biłko, Piekarski 2011).

I. Cele ogólne

1. Przygotowanie uczniów do świadomego wyboru dalszej drogi życiowej, świadomego wyboru szkoły policealnej, wyższej, kursów zawodowych, zawodu, zakładu pracy.
2. Wyzwalanie własnej aktywności ucznia w kierunku samopoznania, rozwoju zainteresowań, uzdolnień, rozpoznawanie swego usposobienia i temperamentu pod kątem predyspozycji do wykonywania wybranego zawodu.
3. Rozwijanie w uczniach świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).
4. Rozwijanie świadomości zawodowej.
5. Pomaganie uczniom w reorientacji zawodowej
6. Kształtowanie umiejętności sprawnego komunikowania się, współpracy w grupie i autoprezentacji.
7. Rozwijanie umiejętności samooceny i możliwości wykorzystania tej umiejętności, wyrabianie szacunku dla samego siebie.
8. Nabycie umiejętności przygotowania i pisania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy.
9. Poznanie rynku pracy.
10. Wyrabianie nawyku korzystania pomocy różnych instytucji.

II. Adresaci

a) W zakresie pracy z młodzieżą:

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1. sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy ("portfolio");
- 1.2. określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5. analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6. określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1. analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2. określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
- 2.3. porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4. konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5. określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6. sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7. przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8. charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1. korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2. analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.3. określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.4. analizuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1. ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

4.2. sporządza indywidualny plan działania - planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

b) W zakresie pracy z rodzicami:

1. Udzielenie indywidualnych porad i konsultacji.

c) W zakresie współpracy z nauczycielami:

1. Uzyskanie wsparcia i pomocy w pracy wychowawczej.

2. Lepsze rozpoznanie potrzeb uczniów, ich poglądów, oczekiwań wobec szkoły i rynku pracy.

III. Program Doradztwa Zawodowego na poziomie technikum 2018/2019

Praca z uczniami

KLASA I

- Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji (preferencje, zainteresowania) z realizowanym kierunkiem kształcenia.
- Komunikacja interpersonalna, autoprezentacja.
- Świadomość barier komunikacyjnych i ich wpływ na efektywność wykonywanej pracy.
- Zasady skutecznej i poprawnej komunikacji w tym elektronicznej.
- Doskonalenie umiejętności słuchania oraz precyzyjnego przekazywania informacji.
- Rozwijanie wiedzy na temat stresu i nieadekwatnych warunków pracy dla zdrowia i odporności człowieka.
- Samoocena, mocne i słabe strony, zdolność do obserwacji i analizy własnych zachowań, uczuć, myśli, stylu uczenia się.
- Radzenie sobie w sytuacjach trudnych stresujących i konfliktowych (reorientacja zawodowa, przekwalifikowanie się).
- Postrzeganie siebie oraz bycie postrzeganym przez innych w mediach społecznościowych i konsekwencje z tym związane.
- Przygotowanie do pełnienia ról społecznych i zawodowych.

KLASA II.

- Rozwijanie świadomości mobilności zawodowej pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).
- Poruszanie się na Rynku pracy.
- Przedstawienie możliwości i aspektów prawnych posiadania własnej działalności gospodarczej.
- Wzbogacenie wiedzy dotyczącej źródeł motywacji: rozpoznanie kryteriów motywacji, określenia własnych kryteriów motywacji.
- Nabycie umiejętności przygotowania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy.

- Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.

KLASA III

- Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.
- Praca indywidualna z uczniami w przewyżnianiu problemów szkolnych.
- Pomoc w poszerzaniu wiedzy ogólnej i budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki (poszerzenie wiedzy na temat oferty edukacyjnej KKZ, uczelnie wyższe, szkoły policealne).
- Doskonalenie umiejętności pracy w grupie (środowiska wielokulturowe i wielopokoleniowe oraz praca na zasobach).

KLASA IV

- Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.
- Kształtowanie umiejętności świadomego wyboru i poszukiwania pracy- poruszanie się na rynku pracy.
- Pomoc w poszerzaniu wiedzy na temat zapotrzebowania rynku, oczekiwań pracodawców, znajomości dynamiki rynku pracy, terminologii rynku pracy (nowe zawody, stanowiska).
- Przedstawienie możliwości i aspektów prawnych posiadania własnej działalności gospodarczej.
- Nabycie umiejętności przygotowania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy, zaprezentowanie swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej.
- Tworzenie biznesplanu, możliwość ubiegania się o dofinansowania.

Praca z rodzicami

KLASA I

- Wsparcie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.

KLASA II - IV

- Przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej.
- Przedstawianie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

IV. Program Doradztwa zawodowego na poziomie branżowej szkoły I stopnia i zasadniczej szkoły zawodowej.

Praca z uczniami

KLASA I (Branżowa Szkoła I stopnia)

- Samoocena, mocne i słabe strony, zdolność do obserwacji i analizy własnych zachowań, uczuć, myśli, stylu uczenia się.
- Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji (preferencje, zainteresowania) z realizowanym kierunkiem kształcenia.
- Radzenie sobie w sytuacjach trudnych (reorientacja zawodowa, stres nieadekwatne warunki pracy dla zdrowia i odporności człowieka).
- Postrzeganie siebie oraz bycie postrzeganym przez innych w mediach społecznościowych i konsekwencje z tym związane.
- Przygotowanie do pełnienia ról społecznych i zawodowych.

KLASA II (Branżowa Szkoła I stopnia)

- Rozwijanie świadomości mobilności zawodowej pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).
- Poruszanie się na rynku pracy.
- Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.
- Nabycie umiejętności przygotowania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy.
- Doskonalenie umiejętności pracy w grupie (środowiska wielokulturowe i wielopokoleniowe oraz praca na zasobach). Komunikacja interpersonalna, autoprezentacja.
- Świadomość barier komunikacyjnych i ich wpływ na efektywność wykonywanej pracy.
- Zasady skutecznej i poprawnej komunikacji w tym elektronicznej.
- Doskonalenie umiejętności słuchania oraz precyzyjnego przekazywania informacji.
- Wzbogacenie wiedzy dotyczącej źródeł motywacji: rozpoznanie kryteriów motywacji, określenie własnych kryteriów motywacji.

KLASA III (Zasadnicza Szkoła Zawodowa)

- Wskazanie możliwości uzyskiwania dalszych kwalifikacji zawodowych w tym poszerzenie wiedzy na temat oferty edukacyjnej KKZ, szkoły branżowej II stopnia.
- Pomoc w poszerzaniu wiedzy na temat zapotrzebowania rynku, oczekiwań pracodawców, znajomości dynamiki rynku pracy, terminologii rynku pracy (nowe zawody, stanowiska) Przedstawienie możliwości i aspektów prawnych posiadania własnej działalności gospodarczej.
- Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.
- Kształtowanie umiejętności świadomego wyboru i poszukiwania pracy- poruszanie się na rynku pracy.
- Doskonalenie umiejętności pracy w grupie (środowiska wielokulturowe, wielopokoleniowe oraz praca na zasobach).
- Wzbogacenie zakresu wiedzy na temat organizowania i kontrolowania własnej pracy.
- Tworzenie biznesplanu, możliwość ubiegania się o dofinansowania.

Praca z rodzicami

KLASA I i III

- Indywidualne porady i konsultacje o możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy i dalszej edukacji.
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Praca z nauczycielami mająca na celu koordynację i optymalizację działań podejmowanych przez szkołę mających na celu wspieranie ucznia w procesie rozwoju zawodowego:

- włączanie zagadnień z zakresu planowania kariery zawodowej do programu godzin wychowawczych i innych przedmiotów,
- identyfikacja potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do zmian na rynku pracy,
- wspieranie lokalnych inicjatyw mających na celu wspieranie młodzieży w procesie planowania kariery zawodowej i wejściu na rynek pracy.

V. Plan

Obszar 1.	Opis działania	Formy realizacji	Osoba/osoby odpowiedzialne	Uczestnicy
Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej	Diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe	Warsztaty „Samopoznanie- mocne i słabe strony”	Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży. Doradca zawodowy G. Szczecińska	Uczniowie klas I Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia.
		Diagnozowanie uczniów poprzez rozmowy z nauczycielami, wychowawcami oraz samymi uczniami na temat wyboru zawodu.	Doradca zawodowy G. Szczecińska, pedagog Anna Anioł, psycholog Izabella Andrzejak.	Uczniowie klas I Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia.
	Pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.	Praca indywidualna z uczniami: reorientacja zawodowa w przypadku niewłaściwych wyborów, pomoc w przezwyciężeniu problemów szkolnych.	Pedagog Anna Anioł, psycholog szkolny Izabella Andrzejak, doradca zawodowy, wychowawcy klas.	Uczniowie klas I Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia., rodzice. Wszyscy uczniowie w zależności od potrzeb.
		Kierowanie uczniów w zakresie doradztwa zawodowego do specjalistów.	Pedagog, psycholog, doradca zawodowy, wychowawcy, Doradztwo Zawodowe dla Młodzieży w Poznaniu.	W zależności od potrzeb uczniów.
	Diagnozowanie potrzeb doradczych uczniów szczególnie uzdolnionych.	Przeprowadzenie rozmów z nauczycielami nt. uczniów szczególnie uzdolnionych.	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotu.	W zależności od potrzeb uczniów.
		Wskazanie możliwości form rozwijania uzdolnień uczniów, poprzez uczestnictwo w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, oraz zajęć pozalekcyjnych.	Nauczyciele przedmiotów, doradca zawodowy, psycholog, pedagog.	Klasy I Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia. Uczniowie uzdolnieni.

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnienie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia	Gromadzenie systematyczne, aktualizowanie informacji zawodowej i edukacyjnej.	Gromadzenie i aktualizacja materiałów edukacyjnych (informatory, ulotki) z zakresu doradztwa zawodowego.	Doradca zawodowy.	Wszyscy uczniowie, nauczyciele, rodzice.
	Udzielenie indywidualnych i grupowych porad uczniom i ich rodzicom.	Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.	Nauczyciel PP, PiPDG Małgorzata Grochalska.	Klasy IV Techniku usług fryzjerskich, II Branżowej Szkoły I stopnia i III ZSZ.
		Przedstawienie możliwości nabywania, uzupełnienia kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole i poza nią. (KKZ, rekrutacja na uczelnie wyższe.	Nauczyciele przedmiotów zawodowych, doradca zawodowy, kierownik szkolenia praktycznego Maria Korczak.	Uczniowie klas III i IV Technikum, I klas Branżowej Szkoły I stopnia, klasy III ZSZ.
		Pomoc w poszerzeniu wiedzy i budowanie kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego. (ankieta)	Doradca zawodowy, wychowawcy klas.	Klasy III Technikum i ZSZ
Obszar 3. Prowadzenie zajęć i działań przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej	Prowadzenie zajęć i działań przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.	Udział młodzieży w Wielkopolskim Pikniku Zawodowym, Nocy Zawodowców Arenie Zawodowców, Forum dla Młodzieży, Targach Edukacyjnych. (Przygotowanie do pełnienia ról społecznych i zawodowych, spostrzeganie siebie oraz bycie postrzeganym przez innych w mediach społecznościowych i konsekwencje z tym związane.	Pedagog, psycholog, doradca zawodowy, nauczyciele, kierownik szkolenia praktycznego, wychowawcy klas.	Wszyscy uczniowie biorący udział. W szczególności klasy I Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia,
		Warsztaty „Skuteczna komunikacja”.	Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży, nauczyciele.	Wszyscy uczniowie na lekcjach, W szczególności klasy I

				Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia,
		Współpraca krajowa i zagraniczna: 1. Provalliance- kursy w ramach zajęć z pracowni fryzjerskiej. 2. Izpol- hurtownia krawiecka lekcje z przedmiotów zawodowych. 3. Teatr Wielki- praktyki zawodowe. 4. Planowana współpraca w ramach praktyk klas Technikum usług fryzjerskich do Włoch.	Nauczyciele przedmiotów zawodowych, kierownik szkolenia praktycznego Maria Korczak, nauczyciele języków obcych.	kl. 4AT, klasy odzieżowe,
		Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji (preferencje zainteresowania) z realizowanym kierunkiem kształcenia	Nauczyciele przedmiotów zawodowych.	klasy I Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia,
		Współpraca międzypokoleniowa i międzynarodowa. 1. Praktyki drogą do sukcesu zawodowego Fürstenwalde. 2. Wolontariat (wykonanie usług fryzjerskich i kosmetycznych) podopiecznym domów opieki, domów seniora. (wzbogacenie wiedzy na temat organizowania i kontroli własnej pracy)	Kierownik szkolenia praktycznego, nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciele języków obcych. Monika Matuszewska.	Wszyscy uczniowie klas Technikum usług fryzjerskich. Klasy III Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia.

		Nabywanie umiejętności w pisaniu biznesplanu, możliwości ubiegania się o dofinansowanie.		Klasy IV Technikum i III ZSZ
		Uczniowie tworzą IPK (indywidualny plan kariery) w ramach projektu „Uczeń z pasją”	Doradca zawodowy	Wszyscy uczniowie chętni 3G.
		Umieszczenie na stronie szkoły zakładki związanej z doradztwem zawodowym, linkami do stron związanych z planowaniem kariery.	Doradca zawodowy	Dostępne dla wszystkich.
	Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.	Porady indywidualne dla uczniów i ich rodziców dot. świadomego planowania kariery edukacyjnej i zawodowej.	Pedagog, psycholog, doradca zawodowy.	Wszyscy uczniowie i nauczyciele wg. potrzeb.

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę	Koordynowanie działalności informacyjnej w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego na terenie szkoły.	Przekazanie informacji o planowych działaniach doradczych (plan pracy na dany rok).	Doradca zawodowy.	Dyrektor, w-ce dyrektorzy uczniowie, nauczyciele, pedagog, psycholog.
		Prezentacja szkoły w środowisku lokalnym: Dni Otwarte, Targi Edukacyjne, Konkursy, inne eventy.	Doradca zawodowy, nauczyciele, pedagog, psycholog szkolny.	Wszyscy uczniowie
		Zajęcia przedmiotowe z komunikacji personalnej.	Nauczyciel PP Dyrektor Grażyna Łakomic, Małgorzata Grochalska	Uczniowie klas I Technikum, II Branżowej Szkoły I stopnia.
		Moja firma- aspekty prawne założenia i posiadania własnej firmy, dotacje.	Nauczyciel PP, PiPDG Dyrektor Grażyna Łakomic Małgorzata Grochalska	Klasy II, IV Technikum, klasy II Branżowej Szkoły I stopnia. III ZSZ
		Redagowanie dokumentów aplikacyjnych- CV, podanie o pracę.	Nauczyciel PP, PiPDG Dyrektor Grażyna Łakomic Małgorzata Grochalska	Klasy II Technikum i III ZSZ.
		Rozwijanie świadomości mobilności zawodowej pobudzenie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (bezrobocie, niepełnosprawność).	Nauczyciel PP, PiPDG Dyrektor Grażyna Łakomic Małgorzata Grochalska	Klasy II Technikum i Branżowej Szkoły I stopnia.
		Poruszanie się na Rynku pracy. Zapotrzebowanie rynku, oczekiwania pracodawców, znajomość dynamiki rynku pracy, terminologii rynku pracy, nowe zawody, stanowiska,	Nauczyciel PP, PiPDG Małgorzata Grochalska	Klasy II i IV Technikum i II Branżowej Szkoły I stopnia, III ZSZ.
		Motywacja- źródła, rozpoznanie kryteriów motywacji, określenie własnych	Wychowawcy, Nauczyciele	Klasy II Technikum i Branżowej Szkoły I

		kryteriów motywacji.	przedmiotów zawodowych	stopnia.
Obszar 5. Podjęcie współpracy ze wszystkimi nauczycielami szkoły	Informowanie Rady Pedagogicznej szkoły o przedsięwzięciach i realizowanych działaniach.	Informacje dla wychowawców klas o celach i zadaniach doradcy zawodowego.	Doradca zawodowy	Wychowawcy klas.
	Monitorowanie i ewaluacja działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.	Uzyskanie informacji dotyczących losów absolwentów między innymi: - dalszej ścieżki edukacyjnej, - podjęcia zatrudnienia po ukończeniu ZSO w Poznaniu.	Wychowawcy, doradca zawodowy	Wszyscy uczniowie.
	Wdrażanie działań służących podnoszeniu jakości kształcenia.	Analiza wyników egzaminów zawodowych z OKE, Izby Rzemieślniczej.	Zespoły przedmiotowe, kierownik szkolenia praktycznego.	Uczniowie przystępujący do egzaminu, absolwenci.

Opracowała: **Grażyna Szczecińska** - Doradca zawodowy

VI. Metody i formy pracy doradczej

1. Realizowanie tematyki z zakresu doradztwa zawodowego podczas lekcji wychowawczych, podstaw przedsiębiorczości, prowadzenie i podejmowanie działalności gospodarczej, przedmiotach zawodowych i innych zajęć prowadzonych z uczniami.
2. Współpraca z instytucjami: Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży, OHP w Poznaniu.
3. Wycieczki zawodoznawcze, praktyki zagraniczne.
4. Udział w „Targach edukacyjnych”, „Arenie Zawodowców”, „Wielkopolskim pikniku zawodowym”, „Nocy zawodowców”, „Forum dla młodzieży”
5. Aktywny udział młodzieży podczas „Drzwi otwartych ”.
6. Organizowanie spotkań z osobami wykonującymi różne zawody powiązane z wybranym kierunkiem kształcenia.
7. Prowadzenie zajęć warsztatowych, seminaria informacyjne przez zewnętrznych doradców zawodowych na temat predyspozycji zawodowych i dalszej drogi zawodowej.
8. Wykorzystanie testów, ankiet i innych narzędzi podczas zajęć klasowych.
9. Opracowanie i wykorzystanie scenariuszy lekcji wychowawczych związanych z doradztwem zawodowym.
10. Gromadzenie materiałów dotyczących zakresu doradztwa (biblioteka).
11. Wyposażenie uczniów w umiejętność sporządzania dokumentów aplikacyjnych w ubieganiu się o pracę.

VII. Współpraca

- Współdziałanie z psychologiem i pedagogiem szkolnym, nauczycielami.
- Współpraca z OHP w Poznaniu.
- Organizowanie spotkań z przedstawicielami z Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży .
- Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego.

VIII. Ewaluacja

Sprawozdanie z realizacji Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego.

IX. Załącznik

Opracowane przez zespoły przedmiotowe treści do realizacji na lekcjach przedmiotowych z doradztwa zawodowego.

Opracował: **Grażyna Szczecińska**
Doradca Zawodowy